

Editörden

Emre Erdoğan

Bundan yaklaşık bir yıl önce ilk sayısı yayınlanan *Reflektif Sosyal Bilimler Dergisi*'nin başarmaya çalıştığı şeyin içinde bulunduğumuz dönemi disiplinlerarası bir perspektiften konuşulmasına ve sosyal bilimcinin kendi deneyimini yansıtmaya olanak sağlamak olduğunu söylemiştik. Sosyal bilimlerin ikincil olarak görüldüğü ve gerçek ötesinin gölgesinde kaldığı bir dönemde bir tartışma ortamı olması, Reflektif'i konuşurken ilk düşlediklerimizden biriydi.

Yayınlanan dördüncü sayısı ile beraber, Reflektif bu hedeflerine bir adım daha yaklaşmış gibi gözüküyor. Geçtiğimiz bir yılda çok sayıda kişinin, editör, yazar ve hakem olarak desteklemesiyle çok farklı gibi gözükken konularda hem dosyalar yayımlayabildik hem de dosya dışı nitelikli yayımlara yer verebildik. İstatistiklerin bu zenginliği göstermekte eksik kalacağımızı bilmekle birlikte bazı rakamları sizinle paylaşmak istedik şu ana kadar yetmiş yazarın katkısıyla elliden fazla makale yayımladık, bu süreçte yetmiş yedi meslektaşımız –bazıları birden fazla defa– hakem olarak bize destek verdi. Yayınlanan makaleler toplam 20 bin kereden fazla görüntülendi. Bunlar niceliksel veriler, Reflektif'in sosyal bilimler içerisindeki diyaloga katkısını ancak zaman içerisinde görebileceğiz. Tabii bu katkıyı alınan atıflardan çok, yarattığı karşılıklı diyaloglar, ilham verdiği yeni araştırma soruları ve en önemlisi sosyal bilimlerin anlamına olan inancın tazelenmesinde görmeyi umuyoruz. Özellikle pandemi koşullarında, olabildiğince bir araya gelerek, çoğunlukla da uzaktan toplanan Yayın Kurulu'nun rehberliğinde, İstanbul Bilgi Üniversitesi'nin bütün akademik ve İdari birimlerinin desteğiyle tamamladığımız birinci yaşımız, gelecek yıllar hakkında daha umutlu olmamızı sağlıyor.

Reflektif'in genel olarak dördüncü, 2021'in ve ikinci cildin üçüncü sayısı, hepimizi doğrudan etkileyen bir konuya, Çalışma konusuna odaklanıyor. Modern insanın yaşamının “olmazsa olmaz” bir parçası olarak kabul edilen çalışma konusu, Reflektif'te yer alan makaleler ve görüş yazılarıyla bir anlamda parçalarına ayrılıyor ve farklı bakış açılarıyla tartışılıyor. Sayı editörlerimiz İdil Işık, Kübra Doğan Yenisey ve Pınar Uyan Semerci çalışmanın son derece zorlaştığı bir dönemde çok kapsamlı bir dosya oluşmasını sağladılar, neredeyse bir kitap hacmine ulaşan bu sayının amaçladığı disiplinlerarası diyalogu tetikleyebilmesini umuyoruz.

Daha önceki sayılarımızda yer alan konuların kendi içerisinde bir diyalogu başlatabildiğini gözlemledik. Dosya dışı olarak tanımladığımız bölümde yer alan üç makale bir şekilde Reflektif başlığı adı altında değiştiğimiz konularla ilişkilenebilir. İrem Taşçıoğlu Carl Schmitt'in parlamenter demokrasi hakkındaki görüşlerini günümüzdeki popülist yönetimlerin yükselişleriyle ilişkilendirerek tartışıyor. Schmitt'in parlamenter sistemi “demokratik” bulmayan (ve hatta Sezarcılığı öven) yaklaşımıyla popülizmin temel direği olan elit karşıtlığı arasındaki benzerliğin, popülizmde aslında var olmayan bir Schmittçi öz arayışına dönüştüğünü ortaya koyuyor. Oysa makalede detaylı olarak gösterildiği üzere, Schmitt'in “halka” ve kitle demokrasisine karşı eleştirisi bu ilişkinin kurulmasını fazlasıyla kolaycı bir tercihe dönüştürüyor.

Yine bu sayıda yer alan makalesinde Şebnem Cansun ülkemizde pek yaygın olmayan bir yöntemle, “bibliyometrik” analiz yöntemine başvurarak Türkiye’de demokrasi kavramına odaklanan çalışmaların bir tasvirini yapıyor. 1980-2019 yılları arasında belli endekslerce taranan yayınlarda yayınlanan ve Türkiye’de demokrasi üzerine yazılan 691 makalenin niceliksel analizi bu konuya ilginin zaman içinde arttığını ancak belirli sayıda yayında yer aldığını gösteriyor, yayınlanan makalelerin dörtte biri on yayında yer almış. Bu da Türkiye için asli olan bir sorunun küresel akademik işbölümü çerçevesinde çevrenin tali bir sorunu olduğunu ortaya koyuyor.

Haziran 2021’de yayınladığımız “Coğrafya Kader midir?” konulu sayıda yer alan tartışmalara bir katkı da İrfan Kaygalak’tan bu sayımızda geliyor. “Coğrafya kaderdir” önermesinin soykütüğüne değinen Kaygalak, bir yandan bu cümlelerin Oryantalist, Batı-merkezci ve en önemlisi “pejoratif” bir kullanımı olduğunu ortaya koyarken; dikkatimizi daha az göze batan bir özelliğine çekiyor: Bu önermenin coğrafyayı “bir koşul ve buyruk” olarak gördüğünü ve “imperatif” anlamı olduğu. Bu anlam değişen jeopolitik ve jeostratejik bağlam içerisinde sürekli üretilmekte ve insanı özgürlüğünden kılan duvarların örülmesinde araçsallaştırılmaktadır.

İnsanın içinde yaşadığı ortam ile ilişkisini sorgulayan ve “Antroposen Çağını” bir fırsat olarak değil, bir kriz olarak gören yazısıyla Aydın Uğur, geleceğimiz hakkındaki iyimserliğimizi tartışmaya açıyor. Artık inkar edilemez olan İklim Krizi’nin, dünyayı –en azından insanları– altıncı bir yok oluşa götürüp götürmediği ve bu krize karşı alınan çoğu palyatif tedbirler de bu yazının tartışmaları arasında. İnsanın ve kürenin varoluşu bu kadar büyük bir tehdit altındayken, toplumsala dair tahayyüllerin bu tehdidi göz önünde tutarak geliştirilmesi acil bir gereksinim.

Reflektif’in içinde bulunduğumuz dünyayı, sosyal bilimcinin kendisine eleştirel bakış açısını ve özneliği yitirmeden anlama çabasına katkısı devam ediyor. Şubat 2022’de yayınlanacak Beşinci sayımızın konusu çok farkında olmadığımız bir tartışmayı gündeme almayı hedefliyor: Gündelik Hayatta Etik ve Ahlak. Editörlüğünü Yağmur Nuhurat’ın ve Gülay Uğur Göksel’in üstlendiği bu sayıda her gün karşılaştığımız sorunlarla mücadelemizde nasıl kararlar aldığımızı, bu kararları hangi etik ve ahlaki çerçevelerle ilişkilendirdiğimizi/meşrulaştırdığımızı tartışma şansına sahip olacağız. Ülkemizde pek hakkı verilmeyen bu konunun, Reflektif’in beşinci sayısı ile dikkati çekebileceğini inanıyoruz.

Günümüzün çok katmanlı medya ortamında bir derginin sözünü söyleyip kenara çekilme şansı yok. O yüzden biz de Reflektif’in açık olarak kolaylıkla erişilebilir olmasını düşlediğimiz sözünü, daha da fazla duyurabilmek için “çağdaş” araçlara başvuruyoruz. Reflektif’in makale yazarlarıyla yaptığı podcast’ler, yazarın kendi sesinden sözünü duyurması için bize çok iyi bir fırsat sunuyor ve gözlemlediğimiz kadarıyla da her podcast yayını, o makaleye ve genel olarak da Reflektif’e ilginin artmasıyla sonuçlanıyor. Pandeminin izlerini azaltmasıyla beraber, Reflektif’in yazarları ve okurlarıyla diyalogunu yüz yüze gerçekleştirmeyi umuyoruz, o gün geldiğinde kurmaya çalıştığımız diyalogun ne kadar sahici olabileceğini göreceğiz.